

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Z OBSAHU:

- Teplické školy se vzdělávaly...
- Malí Ekohrdinové mezi námi
- Umělé zasněžování - ano či ne?
- Jak ekologicky zabalit dárek
- Netoxické svíčky

- 2 Naše téma...
- 3 Teplické školy se vzdělávaly...
Stav kvality ovzduší srozumitelněji
- 4 Malí Ekohrdinové mezi námi
S ekocentrem na rybách II.
- 5 Žáci besedovali o ochraně ŽP
Česko-saský projekt
- 6 Recyklace papíru
Umělé zasněžování - ano či ne?
- 7 Jak ekologicky zabalit dárek
k Vánocům?
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most

Tel.: 476 708 706

E-mail: ecmost@vuhu.cz

URL: www.ecmost.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 195 342 (Po - Pá: 6.15 - 18.00 hod.)

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2000. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je mostecké ekocentrum jediné svého druhu v České republice. Činnost ECM se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správu a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com>

Ovoce na našem stole

Kdo by neměl rád ovoce? Ovoce je lákavé na pohled, má přitažlivé barvy i zajímavé tvary, vzbuzuje v člověku myšlenky na pověsný pozemský ráj. Dokáže nás nasytit a zároveň uspokojit naše chuťové potřeby a je k sehnání po celý rok. Navíc je zdravé, má vysoký obsah vitamínů a vlákniny, příznivě ovlivňuje metabolické procesy v těle a může dokonce i léčit. Jak je to ale s tropickým ovocem, které je k nám dováženo přes půlku světa? Je pro nás tropické ovoce stejně zdravé jako naše tradiční domácí ovoce? Odborníci nám na tuto otázku nedávají jednoznačnou odpověď, pojďme se tedy na tento problém podívat blíže.

Ať už si vezmeme jablko, hrušku, banán či pomeranč, veškeré ovoce dodá našemu tělu tekutiny, energii, vitamíny, minerály, vlákninu a další prospěšné látky. Zároveň ovoce osvěžuje, neboli nás ochlazuje, proto ho nejvíce roste v horkém létě. Tropické ovoce ochlazuje mnohem více než naše, protože bylo původně určeno pro obyvatele horkých tropů. Dát si v zimě pomeranč a vyjít ven do mrazu nebývá tedy dobrý nápad a často se nám po takové svačince objeví škrábání v krku. Jiná situace je v létě, kdy ochlazování potřebujeme, ale tehdy spotřeba tropického ovoce klesá na minimum, neboť máme k dispozici dost našeho čerstvého ovoce.

Dále je nutné si uvědomit, že jakákoli zdaleka dovážená surovina, např. na nákladních lodích, bývá skoro vždy ošetřena chemickým postřikem, jinak by se během dlouhé přepravy větší množství plodů zkazilo. K ošetření dováženého ovoce jsou často používány nebezpečné pesticidní látky. Legislativa ČR sice upravuje druhy a množství přípravků na ochranu rostlin, ale nepočítá s přípravky, které se používají v jiných státech během pěstování či k ošetření během transportu dováženého ovoce, zeleniny či okrasných rostlin. Např. citrusové plody bývají ošetřeny škodlivým bifenylenem. Tímto způsobem se na české území může dostat látka, která je pro své toxické účinky na našem území zakázána.

Při pěstování ovoce „ve velkém“ dochází k velkým ztrátám a plýtvání. Například zhruba 25 % celkové sklizně banánů se vyhodí, protože banán je buďto malý, nebo má hnědou skvrnku na slupce, a tím pádem „nevyhovuje firemním normám prodeje“. Každého z nás asi napadne, kolik hladových lidí by mohlo být nasyceno těmito rozměrově nestandardními, ale jinak stejně kvalitními banány.

Přes zimu je výborným zdrojem živin ovoce sušené, které má navíc jednu zajímavou výhodu, téměř neochlazuje, takže je velmi výhodné pro zimní období. Naši předkové neměli k dispozici tropické ovoce, ale konzumovali jen tu zeleninu a ovoce, kterou si vypěstovali a přes zimu vydržela skladování. Byly to především jablka, hrušky, ale také kompotované třešně, jahody, meruňky, broskve nebo třeba červená řepa. Mnohem více než banány a pomeranče nám v zimě prospěje třeba čerstvý kompot z jablek, která necháme jen lehce přejít varem, můžeme přidat i zahřívací koření jako skořici a hřebíček. Větší pozornost by si zasloužily také šípky.

TEPLICKÉ ŠKOLY SE VZDĚLÁVALY...

Ekologické centrum Most realizovalo v průběhu října a listopadu sérii výukových programů na téma odpady pro mateřské a základní školy v Teplicích. Cílem výukových programů bylo seznámit žáky ve školách, a i ty nejmenší, jak správně zacházet s odpady, jak jim předcházet a jak správně třídit. Výukové programy probíhaly za finanční podpory statutárního města Teplice.

Proč se ekocentrum věnuje odpadům?

Oblast hospodaření s odpady je jednou ze stěžejních oblastí trvale udržitelného rozvoje. Jedná se o oblast, která má vysoce preventivní

charakter a její dopady jsou dlouhodobé. V oblasti výtěžnosti a využití odpadů má naše republika poměrně významné rezervy oproti vyspělejšími zemím. Z našeho dlouhodobého působení

© archiv ECM

v této oblasti vyplývá, že je vysoce efektivní začínat s osvětou a rozvíjením motivace již u dětí a mládeže. Investice do vzdělávání tedy představuje cestu, která zefektivní dlouhodobé dopady v této problematice.

V průběhu října a listopadu proběhlo celkem 51 seminářů na téma odpady – „O odpadech s nejmenšími“ - program určený pro mateřské školy a „Odpady a jejich dopady“ - program určený pro žáky základních škol. Programů se účastnilo celkem 263 dětí od těch nejmenších po předškoláky; a celkem 620 žáků I. i II. stupně základních škol.

O odpadech s nejmenšími

Program je rozdělen na tři základní části. V první části probíhá s dětmi diskuze o odpadech. V jejím průběhu lektorky zjišťují, co všechno děti vědí o třídění. Děti téma zajímá a vnímá odpady jako problém a chápou, že nepatří do přírody, ale do správné popelnice. Druhá část programu je zaměřena na reálné třídění odpadu. Závěrečné části programu děti kreativně tvoří z odpadových materiálů. Pomocí této aktivity lektorky dětem demonstrují znovuvyužití odpadu, který by jinak skončil v koši.

[\(celý článek\)](#)

© archiv ECM

STAV KVALITY OVZDUŠÍ SROZUMITELNĚJI

Český hydrometeorologický ústav pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách index kvality ovzduší (IKO). Index kvality ovzduší představuje souhrnnou informaci o kvalitě ovzduší na konkrétní měřicí lokalitě. **Od 18.11.2019** se výpočet indexu kvality ovzduší mění zdůvodu přesnějšího posuzování aktuálního stavu kvality ovzduší a zdravotních dopadů sním souvisejících. „Snažili jsme se o vytvoření jednoduchého a

srozumitelného způsobu jak informovat širokou veřejnost o kvalitě ovzduší,“ vysvětluje Jan Macoun, ředitel úseku kvality ovzduší ČHMÚ. Nový index shrnuje stav ovzduší do jednoho čísla, které lze jednoduše interpretovat. Současně se jedná o komplexní ukazatel, který charakterizuje kvalitu ovzduší s ohledem na zdravotně podložená doporučení WHO. „Výhoda nového indexu je jeho jednoduchost a přehlednost. Základní dělení je trojstupňové

a odpovídá barvám semaforu,“ doplňuje Václav Novák, vedoucí oddělení

Informačního systému kvality ovzduší.

Kvalita ovzduší	Stupeň
Velmi dobrá až dobrá	1A
	1B
Přijatelná	2A
	2B
Zhoršená až špatná	3A
	3B

MALÍ EKOHRDINOVÉ MEZI NÁMI

Ekologické centrum Most vytvořilo za podpory Ústeckého kraje zcela nový výukový program s názvem „Jak se stát Ekohrdinou?“. V průběhu měsíce října se uskutečnilo celkem pět programů pro žáky 1. stupně základních škol v Mostě a v Žatci. Jak programy probíhaly a jak se dětem líbily, na to vám odpoví náš článek.

Proč Ekohrdina?

Výukový program má dětem pomoci vytvořit si návyk chovat se ekologicky, a to již od útlého věku. Děti, které se naučí chovat šetrně k přírodě ve škole, svoje nadšení přenášejí i do svých rodin a často motivují rodiče

k ekologičtějšímu způsobu vedení domácnosti.

Cílem programů bylo a je vzbudit v dětech zájem o čisté životní prostředí a celou planetu Zemi. V průběhu programů je kladen důraz na to, aby si děti samy uvědomily,

že i ony, navzdory svému věku, mohou být hrdiny každodenního života, a že praktická ekologie není žádná složitá věda.

Jak programy probíhaly?

Šetření energií, vodou, třídění odpadu nebo také odpovědné nakupování a spotřeba – o tom všem se děti dozvěděly během programů. Nově nabyté vědomosti si mohly děti otestovat na konci programů v „ekohrdinských“ pracovních listech.

Žáky ve 2. a 3. třídách v Mostě velmi bavila praktická aktivita, při které si zkusily třídřit různé druhy odpadů do barevných kontejnerů a zaujala je také hra na ekologické nakupování. Bylo jim velmi líto živočichů žijících v mořích a oceánech, kteří trpí díky velkému množství plastů ve vodě. Starší žáky ze 4. tříd překvapilo praktické využití recyklovaných materiálů – např. že výplně do polštářů a spacáků často pochází z PET lahví.

Ve Speciální škole v Žatci se lektorky setkaly s velkým,

© archiv ECM

ale ukázněným publikem, skládající se z žáků 1. – 4. tříd. Děti se zájmem sdělovaly svoje doposud nabyté ekologické poznatky a s nadšením debatovaly o své pomoci životnímu prostředí.

Po úspěšném absolvování obdržely děti upomínkové předměty v podobě zápisníků a tužek z recyklovaného papíru a opravdových Průkazů Ekohrdiny s Desaterem Ekohrdiny.

Ústecký kraj

NA RYBÁCH S EKOCENTREM II.

V pátek 1. listopadu bylo, u Královského pramene ve Stadicích, živo. Žáci 4. ročníku ZŠ Karla IV z Ústí nad Labem – Střekova vypouštěli v rámci podzimní výsadby ryby do řeky Bíliny. Vysazení ryb zorganizoval a financoval Unipetrol za spolupráce se Severočeským územním svazem Českého rybářského svazu. Ekologické centrum Most se výsadby účastnilo také a připravilo pro žáky zábavné úkoly a soutěže.

V letošním roce je jednalo o již druhou výsadbu do řeky Bíliny, první proběhla 12. dubna v Mostě – [zde vysazovali pátáci ze 14. ZŠ](#).

Na druhou výsadbu zavítalo ekocentrum do Stadic. Na čtvrťáky zde čekalo přes 300 kilogramů ryb. Připravená rybí osádka byla

opravdu druhově pestrá – jelci, perličky, plotice, cejní, kapři, štiky a nechyběl ani sumec. Všechny vysazované ryby jsou typické pro daný charakter říčního toku.

Chovem a vysazováním původních říčních ryb se přispívá k jejich hojnému výskytu v rámci Ústeckého a Libereckého kraje.

[\(celý článek\)](#)

© archiv ECM

ŽÁCI BESEDOVALI O OCHRANĚ ŽP

O tom, že je téma ochrany životního prostředí velmi podstatné se přesvědčili i žáci mosteckých základních škol. Prvním krůčkem k ochraně přírody by mělo být zamyšlení nad svým jednáním, a tím i uvědomění, čím a jak může každý z nás pomoci, proto si Ekologické centrum Most pro Krušnohoří pro žáky mosteckých škol připravilo besedy na téma „Zelená domácnost“, „Ekospotřebitelství“ a „Odpady a jejich dopady“. Besedy byly finančně podpořeny statutárním městem Most.

Besedy se zúčastnila 18. a 10. Základní škola v Mostě. Celkem 149 žáků z pátých a šestých tříd se

přišlo dozvědět něco více o tom, jak by se mohli více zapojit do ochrany prostředí okolo sebe a jak svůj životní

styl vylepšit směrem k udržitelnému způsobu života.

Vzhledem k náročnosti témat a obsahu besed, byly prezentace uzpůsobeny žákům tak, aby informace

z nich byly snadno pochopitelné a plné nových informací. Hlavní myšlenkou besed bylo, aby se každý účastník zamyslel nad svým jednáním a pokusil se být ohleduplnější k naší planetě. I malé činy mají velký vliv.

© archiv ECM

ČESKO-SASKÝ PROJEKT

Témata vztahující se k uhlí a dalším energetickým surovinám jsou dnes často obyvateli negativně vnímána. Pro změnu tohoto stavu bylo a je nezbytné vytvořit soubor vzdělávacích aktivit založený na znalostech fundovaných odborníků. Zatímco popularita humanitních oborů stoupá, tuzemský trh práce trpí dlouhodobým nedostatkem technicky vzdělaných absolventů. Zájem mladých lidí o technické směry se snaží podpořit česko-saský projekt „Krušnohoří – nová krajina – nové příležitosti“, jehož hlavním řešitelem je Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

Projekt „Krušnohoří – nová krajina – nové příležitosti“ byl podpořen z Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020, jenž poskytuje dotační prostředky Evropské unie. Cílem projektu je vzdělávat mladé lidi v zájmové oblasti Programu

spolupráce - v oblasti ekologicky přijatelného získávání energií ve vazbě na životní prostředí. Dalším cílem je výměna zkušeností mezi odborníky zajišťujícími vzdělávání v rámci projektu. Zapojení studentů do projektu jednak zvýší jejich jazykové znalosti, vzdělání a správné ekologické

povědomí, ale bude mít i příznivý vliv na jejich uplatnění na trhu práce.

K realizaci projektu se spojily významné výzkumné a vzdělávací organizace z česko-saského pohraničí:

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s., Vysoká škola chemicko-technologická a Technische Universität Bergakademie Freiberg.

Na začátku realizace projektu byly vytvořeny propagační materiály s přehledem veškerých vzdělávacích aktivit, které jsou nabízeny cílové skupině po dobu trvání projektu. Dále byly vytvořeny webové stránky projektu (www.erz2020.cz).

V rámci projektu jsou nabízeny:

- odborné semináře s tematikou uhlí a odpadů,
- exkurze po rekultivačních lokalitách mostecké pánve či skládkách odpadů,
- odborné stáže u partnerů projektu,
- demonstrační projekty.

Samotná realizace odborných seminářů probíhá přímo v prostorách škol či v budově Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a.s.

Do projektu se doposud zapojilo 10 středních škol, 342 studentek a 397 studentů.

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

RECYKLACE PAPÍRU...

Opakování je matka moudrosti, a proto právě teď v čase předvánočním přicházíme s připomenutím kolik je potřeba stromů při výrobě papíru. Připomeňme si, že papír není tak snadno obnovitelný a že recyklací nechráníme životní prostředí, ale snižujeme jeho poškozování. Recyklací dokážeme jen částečně nahradit materiálové zdroje – v našem případě je to dřevo. A víte, kolikrát můžeme papír opakovaně recyklovat?

Papír, ač si to možná ani neuvědomujeme, potřebujeme každý den, píšeme na něj, tiskneme, čteme, balíme do něj dárky a používáme ho na WC. Spotřeba papíru, a to nejen u nás, každým rokem roste. Na jednoho obyvatele ČR připadá ročně spotřeba cca 130–150 kg papíru. Každý občan v ČR za rok vyprodukuje o pár desítek kilogramů více domovního odpadu, a z toho je přibližně 30 kg papíru. Je samozřejmě

důležité, aby tento odpad skončil na recyklaci.

Třídění papíru

Aby se dal papír dále recyklovat a využít, musí být dobře vytríděný. Je důležité, aby v modrém kontejneru nebo na sběrném dvoře skončilo co nejvíce vyřazeného, popsaného, ale čistého papíru z domácností i z kanceláří a provozoven. Na většině kontejnerů je nálepka s upozorněním, co do nich patří a co ne. Obaly od vajec,

roličky od toaletního papíru nevyhazujte do kontejneru na papír, protože se jedná o poslední použitelné vlákno, ale vhazujte je např. do kompostu. Dále připomínáme, že v sešitech, časopisech apod. nevadí kancelářské sponky, ty se odstraňují později v procesu recyklace (z papírové kaše pomocí magnetů).

Na třídících linkách nejprve tamní pracovníci starý papír musí ručně vytrdit, aby odstranili papír, který je

nerecyklovatelný.

Z hromad se odstraňuje papír voskovaný (kelímky od nápojů), křídový, a jinak chemicky ošetřený včetně hygienických papírových potřeb. Vytríděný papír jde na pás, z kterého pokračuje do speciálního stroje – rozvlákňovače.

V rozvlákňovači se papír máčí ve vodě a díky míchání změkklého papíru vznikne kaše.

[\(...celý článek\)](#)

UMĚLÉ ZASNĚŽOVÁNÍ - ANO ČI NE?

Umělé zasněžování je v posledních letech často skloňovaným pojmem lyžařských středisek, pro které je umělý sníh nedílnou a nezbytnou součástí. Bez umělého zasněžování by se spousta českých sjezdovek ocitla bez dostatečně vysoké sněhové pokrývky, některé i bez ní, proto bereme sněhová děla a technický (umělý) sníh jako samozřejmost. Skutečnost je bohužel taková, že za bílé sjezdovky zaplatíme mnohem vyšší cenu, než pouhý lístek na vlek a vybavení pro zimní sporty. Umělé zasněžování má totiž dosti negativní vliv na životní prostředí.

Umělý sníh se od toho přírodního podstatně liší. Nejzásadnějším rozdílem,

který má zároveň nejhorší dopady na životní prostředí, je zdroj vody. Přírodní sníh

pochází z dešťové vody. Ta je sama o sobě kvalitní a v podstatě destilovaná. Neobsahuje chlór, je bez minerálů a solí, tudíž nezasoluje půdu. Voda na výrobu umělého sněhu pochází z povrchových

mineralizovaných vod, které jsou odčerpávány z vodních zdrojů, navíc je často obohacena o přidaná aditiva (látky, které se přidávají do jiných látek s cílem upravit/vylepšit jejich vlastnosti).

[\(...celý článek\)](#)

JAK EKOLOGICKY ZABALIT DÁREK?

Než si začneme povídat o ekologičtějším balení dárků, měli bychom se zamyslet, jestli je potřeba něco kupovat a v jakém množství obdarovávat. Nestačilo by nám, v tomto adventním čase zastavit se, rozjímat a být spolu?

Někteří preferují, v rámci obdarovávání, systém, „tři a dost“. Princip je jednoduchý, pod stromeček si nadělí jen určený počet dárků, v tomto případě tři. Jeden z dárků je kniha, druhý je to, co opravdu potřebují a poslední, je překvapení.

Stále nejste rozhodnutí, zkuste si položit tyto tři jednoduché otázky, které vám v rozhodování, co komu darovat, pomohou:

1. Má dárek nějakou přidanou hodnotu?

Je například vyráběn z lokálních surovin, a proto má sníženou uhlíkovou stopu. Je bez palmového oleje, a tak se nepodílí na ničení pralesů. Je po doslazení plně kompostovatelný?

2. Může dárek obdarovaného inspirovat k tomu dělat věci jinak?

Když například darujete cokoli, co pomáhá žít více Zero waste (bezodpadově), inspirujete kromě obdarovaného také lidi (rodinu, přátele, kolegy

i prodavače), kteří dárek uvidí a budou jej chtít také používat (sáček na nákup pečiva, box na jídlo).

3. Je ta věc, to, co opravdu potřebujeme?

Vybíráme dárky, které v rodině používáme často nebo dokonce denně (dřevěný zubní kartáček, přírodní mýdlo)?

Odpověděli jste si na dané otázky kladně? Máte tedy vybraný smysluplný dárek? Přichází na řadu další rozhodnutí, a to do čeho jej zabalit, aby nechyběl ten kouzelný okamžik překvapení a radosti a zároveň obal minimálně zatěžoval životní prostředí odpadem a mikroplastem.

Letos bez zbytečných obalů

V [listopadovém článku](#) jsme psali o výrobě papíru, jak je náročná pro životní prostředí. A toto platí dvojnásob u krátkého životního cyklu balicího papíru. Ten obvykle končí hned po Štědrém dnu v koši. Takové lesklé luxusní role a mašličky se velice obtížně recyklují,

kvůli použitým metalickým barvám a lakování mohou také uvolňovat nebezpečné látky. Máme o důvod navíc, proč papírem neplýtvat a použít raději recyklované papíry nebo znovupoužitelné sáčky a dárkové pytlíčky.

Jednoduchý návod pro každé ruce

V papírnictví si zakupte roli recyklovaného papíru nebo tzv. šedák, poštovní papír na balení balíků. K tomu si poříďte lýko, jutový obyčejný provázek. Venku při procházce podél řeky nebo na zahradě seberte větvičku, šišku nebo jeřabinu. Doma dárek zabalte, zavažte lýkem a ozdobte přírodní dekorací. Dále můžete použít usušenou pomerančovou kůru nebo si kupte na dozdobení badyán, celou skořici, hřebíček. Balíček bude nejen krásně vypadat, ale bude i vonět. A po rozbalení dekorace zahřeje ve vánočním svařáku. Papír dále můžete pomalovat vánočními obrázky, nebo vystříhat a polepit různými zbytky látky. Probudte v sobě kreativitu. Krásné a znovu použitelné jsou i jutové (textilní) pytle. Dají se zakoupit v různých velikostech a mají i po vánocích všestranné použití, jako obaly např. na brambory, obilí, zeleninu, nebo na venkovní květiny proti mrazu

dále ve stavebnictví. Je to velice kvalitní pevný materiál a obdarovaný dostává další přidanou hodnotu.

Další alternativou je zabalit dárky do kusu látky nebo ušitých sáčků. Bavlna k nám sice jede světa kraj, pytlíky ale můžete používat opakovaně a budou vám sloužit spoustu let. A jsou tak daleko lepší variantou, než jednorázový silně zdobený papír. Vánoční pytlík, bude ve vaší rodině rok co rok kolovat a pokaždé ukrývat nějaký speciální eko dárek.

Eko variantou jsou sáčky od [La pytle](#). Šijí je na Moravě, ve spolupráci s chráněnými dílnami či dětskými domovy. K dostání jsou ve 4 velikostech od mini, třeba na mýdlo až po mega, na sadu ručníků. A dorazí k vám i s provázkem střiženým z recyklovaného bavlněného trička. Látkové pytlíky jsou originální dárkobal, pohodlí - zabaleno vcukuletu, příroda - recyklovatelné do aleluja a v neposlední řadě podpora - české rukodílo.

[\(...celý článek\)](#)

© www.pixabay.com

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím, jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

H Hibernace

Zimní období představuje pro všechny živé tvory nemálo komplikací. Mrazivé dny se

sněhovou pokrývkou a výrazně omezená dostupnost potravy nutí každého živočicha, aby se před zimou chránil svým specifickým způsobem.

Většina hmyzožravých ptáků ještě před začátkem zimy odlétá do teplejších krajín, kde má vhodnější klimatické podmínky a dostatek potravy. Zvířatům a ptákům, kteří zůstávají v našem podnebném pásmu, zase naroste teplejší a hustší srst nebo peří. To je chrání před nepříznivou počasí.

Nejzajímavější strategií k přežití zimy však mají některé druhy savců, kteří toto období jednoduše prospí. I když se zdá, že jde o pohodlný a jednoduchý způsob přečkání zimy, není to pravda, protože skýtá mnohá úskalí a nebezpečí.

Při zkoumání chování zvířat během zimního spánku se zjistilo, že tento jev není pro zvíře relaxací, ale ve skutečnosti představuje velmi namáhavou a nebezpečnou činnost. Mnohá zvířata se během spánku pravidelně probouzejí, přičemž jejich tělesná teplota se zvýší téměř na normální hodnoty, a pak znovu usnou. Donedávna se předpokládalo, že občasné probouzení souvisí s nezbytnými životními potřebami nebo hladem. Vědecky se však prokázalo, že zimní spáči skutečně touží po hlubokém a vydatném spánku. Dojde-li ke krátkému procitnutí, zvířata opět znovu usínají blahodárným spánkem, aby načerpala energii k překonání další strastiplné letargické fáze.

Netoxické svíčky

Věděli jste, že běžné svíčky jsou vyráběné z parafínu, tudíž z ropy (parafín je totiž vedlejším produktem při výrobě nafty a motorového oleje)?

Kromě toho, že má ropa na svědomí ekologické problémy, hoření klasických "čajovek" apod. produkuje malé množství CO_2 , vytváří nepříjemné saze a může být dokonce karcinogenní (zvláště při vyšší koncentraci v nevětraných místnostech). To platí především pro levné svíčky, z málo čištěného parafínu a s obsahem nejlevnějších umělých vůní a barviv.

Levné parafínové svíčky obsahují toxický benzen a toluen, často při hoření uvolňují do ovzduší těžké kovy, které způsobují imunitní a dýchací poruchy. Syntetickými vůněmi při hoření působí nepříznivě na životní prostředí a vážně ohrožují naše zdraví.

Dlouhodobým vystavováním se těmto druhům výrobků zvyšujeme riziko vzniku nádorů a plicních problémů, např. astmatu. Chemické složení svíček (ale také olejčků v aromalampách a osvěžovačů vzduchu se syntetickou vůní) může způsobovat karcinogenní mutace DNA. Většina běžně dostupných vonných parafínových svíček je toxická podobně jako inhalace tabákových výrobků.

Místo klasických levnějších (ale zdraví nebezpečných) čajových svíček z parafínu **dejte přednost svíčkám z rostlinného vosku – řepkového, sojového a jiných.**

Sojovou čajovku [české značky Aromka](#) pořídíte již od 15 Kč.

„Ty nejúžasnější svíčky na světě“ – [The Greatest Candle in the World](#) – jsou vyrobeny z použitých rostlinných olejů shromážděných z restaurací. Kuchyňský olej se tak využije 2x a celý koncept působí

i jako prevence kontaminace půdy či spodních vod.

Sada na výrobu vlastních aromasvíček z použitých olejů. Další velice sympatickou možností jak na eko-svíčku je sada na výrobu vlastních vonných svíček za použití prášku Oil2Wax a možnost zrecyklovat tak vlastní použitý olej ze smažení (který by jinak udělal v přírodě eko-nepolechu:

Věděli jste, že rostlinné kuchyňské oleje, i přesto že jsou v přírodě rozložitelné, mohou kontaminovat půdu a spodní vody olejnatými látkami? V případě, že dojde ke kontaminaci vody, olej vytvoří na povrchu tenký film, který brání okysličování a působí tak nepříznivě na vodní ekosystém. Jeden litr oleje může kontaminovat až 1.000 litrů vody.

Palmovému vosku se raději vyhněte – je těžko zaručit, že pochází skutečně z ekologické plantáže a jeho produkce nemá na svědomí vážné globální problémy (jako např. kácení deštných pralesů, uhynutí vzácných zvířat, dětskou práci apod.)

A co včelí vosk? Ze zdravotního hlediska je naprosto v pořádku (pokud nejste alergičtí na včelí produkty). Z etického hlediska, ne tak úplně. Smutná pravda je, že včely jsou dnes díky našemu extenzivnímu použití chemických postřiků, GMO pesticidům na pokraji vyhynutí. Bez včel bychom jako lidstvo nepřežili. Ve většině včelstev bohužel ještě má místo usmrcování včel a neetické praktiky. Proto se včelím produktům vyhýbáme, naštěstí existují alternativy.

Pokud máte rádi vánoční aromaterapii bez zdravotních rizik, volte svíčky vyšší cenové třídy s obsahem přírodních (éterických) olejů a výtažků.

Nebo si **vypelte vlastní vánoční aromasvícen:**

Namíchejte sušené ovoce a koření, které vám voní – skořice, hřebíček, anýz, muškátový oříšek, jehličí, popř. přidejte kapku přírodního vonného oleje (borovice, vanilka atd.), položte na dno libovolné sklenice. Pokud dovnitř umístíte svíci, její teplo znásobí aroma takto vyrobeného potpourri.

Krmíte v zimě lesní zvěř? Pozor, některá strava ji může i zabít!

Blíží se pomalu zima a pro lesní zvěř nastává období strádání. Mnozí z vás možná pravidelně chodí do lesů ke krmelcům, kde v dobré víře nechají zvěři ne jeden pamlsek. Ne všechny jsou ale pro zvířata prospěšné. Některé jim mohou i ublížit.

Jakmile napadne první sníh, můžete se vydat do lesa a začít přikrmovat zvěř. Zužitkovat můžete nasbírané kaštiny či žaludy, ale i jablka ze zahrad, které nespotebujete, rovněž starý chléb nebo brambory. Než však vyrazíte do lesa, zkontrolujte si, zda jste měli tyto laskominy vhodně uskladněny a v jaké jsou kondici.

Nenoste potravu jen do krmelců

Využijte krmelce, které jsou postavené ve vhodných oblastech pro zvířata, kde mají klid a dostatek úkrytu, daleko od frekventovaných silnic. A je také lepší donést častěji pár kousků, než sypat krmivo na hromady, kde se stejně znehodnotí. Zvěř se občas dostane i do blízkosti domů a zahrad, kde se snaží okusovat stromky a keře. Pokud tedy chcete zvěři něčím přispět, nechejte u zahrady hromádku ořezaných větví z ovocných stromů, ale také třeba seno. A přikrmovat můžete nejenom srnky nebo divoká prasata, ale i ptactvo. O tom, čím zase udělat radost ptáčkům, jsme psali [zde](#).

Pozor na brambory a chleba

Brambory po rozmrznutí hníjí a chleba vlhkem nabobtná a stává se z něj kaše, která působí zvěři vážné zdravotní problémy, což může vést až

k jejich úhynu. Tyto potraviny tedy předkládejte, až když mrzne a neočekává se obleva. Pečivo musí být naprosto suché, v žádném případě nesmí být plesnivé ani ničím plněné. Toto krmení je dobré dávat dolů pod krmítko.

Kaštiny a bukvice

Žaludy, kaštiny a bukvice jsou pro zvěř dobrým pamlskem. Záleží však na tom, jak tyto pochutiny skladujete. Nesmí se sušit ani ukládat např. ve sklepech v pytlích, kde by mohly hnit. Skladujte je nejlépe venku vysypané na trávě a tou je i zakryjte.

Z obilí jenom oves

Z obilí je pro přikrmování vhodný pouze oves. Ostatní druhy obilí způsobují zvěři nadýmání a jsou nevhodné. Například pšenice je naprosto nevhodná pro spárkatou zvěř, obsahuje příliš mnoho lepků. Zvěř ji nedokáže strávit a nakonec uhynie. Tento problém ale neplatí, pokud se jedná o celé klasy.

Ovoce a zelenina

Velmi vhodná jsou jablka a hrušky, ale pokud vám zbyly švestky, meruňky či špendlíky, také je můžete vzít s sebou. Ze zeleniny je nejlepší mrkev či řepa, nicméně zvěř ráda bere veškerou zeleninu, dokonce i cibuli.

Zelená kancelář - jak být v práci více eko?

Čím dál tím více si uvědomujeme, jaký dopad mají naše každodenní rozhodnutí na životní prostředí... Mnozí z nás jsou ochotni odepřít si kus osobního pohodlí pro to, aby co nejméně zatěžovali planetu. Proč však takto nečiníme i v pracovním prostředí?

Požadováním jednoduchých změn na pracovišti, nebo informováním kolegů či nadřízených, můžete pomoci nejen životnímu prostředí, ale i prostředí ve Vaší kanceláři.

Kancelář je pro mnohé z nás často druhým domovem. Trávíme zde přece většinu svého času. Existuje hned několik změn, o které můžete na pracovišti požádat, a změnit tak Vaši kancelář na místo šetrnější k životnímu prostředí a zároveň příjemnější na práci. Týkají se primárně tří oblastí: **osvětlení a elektroniky, rozumného nakládání s papírem a klimatizace a rostlin.**

Dobré osvětlení je pro lidi, kteří tráví hodiny před obrazovkami počítačů, mimořádně důležité. Avšak běžné fluorescentní tyčové žárovky, které používají mnohé kanceláře, obsahují 3,5 - 4 miligramů rtuti. Tento prvek je škodlivý pro lidi, zvířata i rostliny a může znečistit životní prostředí. Dobrým nápadem by tedy mohl být přechod na LED osvětlení. LED světla neobsahují rtuť, spotřebují o 75% méně elektrické energie a mají o 25% delší životnost. Firmy by měly také věnovat zvýšenou pozornost výběru správné elektroniky. Elektronická zařízení by měla naplnit potřeby firmy a proto i déle vydržet. Experti totiž varují, že v roce 2020 EU vyprodukuje 12 milionů tun elektronického odpadu, a podle globálních statistik se recykluje pouze 20%.

Novodobé kanceláře jsou také podstatně méně závislé na papíře, avšak stále máme co zlepšovat. V první řadě, pokud skutečně nemusíte používat papír, prostě ho nepoužívejte. Pokud už musíte, zvolte recyklovaný papír a tiskněte na obě strany listu. Je to skutečně důležité. Výroba recyklovaného papíru totiž ušetří 17 stromů na každou tunu papíru a ve srovnání s novým spotřebuje o 70% méně energie a vody.

Další důležitou oblastí je teplota v kanceláři. Každý rád pracuje v příjemném prostředí. Musíme si však uvědomit, že klimatizace a elektrické ventilátory spotřebují 20% veškeré elektřiny v kancelářských budovách po celém světě. Jak tento dopad snížit? Pokud bez klimatizace nevydržíte, nahraďte ji modelem šetrnějším k životnímu prostředí.

Pokud chcete být ještě zelenější, umístěte do kanceláře rostliny. Prokazatelně dokáží snížit teplotu v kanceláři až o 10°C a vlhkost udržují mezi 30 - 60%, což je pro lidi optimum. Navíc pomohou s čištěním vzduchu a zvýšením produktivity (studie ukázaly zvýšení až o 15%).

Každý zaměstnanec pracující v kanceláři může malými kroky snížit svůj negativní dopad na životní prostředí - i během oběda nebo přestávky na kávu. Tak například každá jednorázová PET láhev obsahuje 70% nově vyrobeného plastu. Vratné láhve je možné znovu naplnit a použít až 20 krát a skleněné lahve až do 50 krát. Nejekologičtější variantou je však nepochybně pití vody z kohoutku. Pití vody z kohoutku snižuje spotřebu plastů a CO₂ emise způsobené přepravou, a navíc snižuje náklady.

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum nabízí semináře s environmentální tematikou přímo ve Vaší škole. Bližší informace na Zeleném telefonu 800 195 342. Využít můžete též email: ecmost@vuhu.cz. Nabídka témat je široká, a pokud si i tak nevyberete jsme schopni připravit program na míru Vaším požadavkům.

Hravě s odpady - O odpadech s nejmenšími

NOVINKA ROKU 2019

Seminář je určený pro MŠ. Návyk třídít odpad by si děti měly osvojit od útlého věku. Jeho důležitost si připomínáme v běžných situacích a využíváme i dalších možností, jak toto povědomí u dětí neustále prohlubovat. V rámci semináře o správném zacházení s odpadem si děti vyzkouší správně třídít do určených nádob, vyčistit rybníček od odpadků, naučí se krátkou básničku, a nakonec si poslechnou pohádku o plastové lahvi a něco pěkného si vyrobí.

Odpady a jejich dopady

NOVINKA ROKU 2019

Cílovou skupinou tohoto semináře jsou žáci ZŠ. Žáci se dozvědí o tom, kolik odpadu každý z nás vyprodukuje, jakou část odpadů z domácnosti vytrídíme, kolik odpadu končí na skládkách, ale i různé zajímavosti, např. co má společného lyžování v Dánsku s energetickým využitím odpadu. Při hře o době rozložitelnosti si žáci uvědomí, že některé odpady se na skládce nerozloží ani po stu letech. Nejlepší obranou je veškerý odpad pečlivě třídít, recyklovat, kompostovat, případně energeticky využít. Lektorky dětem přiblíží také opětovné využívání odpadu, kdy již nepotřebnou věc lidé přetvoří na jiný užitečný předmět, který může nadále sloužit.

Cesta potravin

Seminář je určen žákům 8. až 9. tříd ZŠ a studentům SŠ. Délka semináře je 2 vyučovací hodiny. Seminář má za cíl upozornit na problematiku způsobu pěstování, výroby, úpravy a dopravy potravin, které téměř denně v supermarketech nakupujeme, na jejich vliv na zdraví člověka a také na životní prostředí.

Staň se farmářem

Seminář Staň se farmářem přináší žákům 2. a 3. tříd ZŠ interaktivní a zábavnou formou informace o půdě a zemědělství. Žáci získají přehled o základních plodinách pěstovaných na poli, seznámí se s hospodářskými zvířaty a podmínkami jejich chovu. Po dobu semináře se stanou farmáři, kteří budou mít na starosti provoz celé farmy.

Co dýcháme

Výukový program zaměřený na problematiku ovzduší. Studenti se během jeho průběhu dozvědí vše o znečišťování a škodlivinách v ovzduší, jakým způsobem a kdo nejvíce znečišťuje, rady a návody na zlepšení ovzduší, ale také např. co je to inverze nebo smog.

Těžba a rekultivace

Program je určený pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a studenty prvních dvou ročníků středních škol. V průběhu semináře se studenti dozvědí zábavnou a interaktivní formou více o historii využívání přírodních zdrojů, o vývoji horního práva, o historii, současnosti i budoucnosti využívání uhlí, o způsobech těžby uhlí a dopadech těžby na životní prostředí, o způsobech a praktických aplikacích rekultivace. Seminář obsahuje i hru "Život jednoho lomu", která demonstrovuje co lom za dobu své existence zažije z hlediska technického legislativního i ekonomického, účastníci se také pokusí navrhnout vlastní rekultivaci území po ukončení těžby.

Vzdělávací programy trvají 1-2 hodiny. Samotná výuka probíhá v multimediální učebně ve Výzkumném ústavu pro hnědé uhlí a.s., Most - učebna je vybavena plátnem, kapacita učebny je max. 30 osob. Po dohodě lze realizovat i v místě určeném objednavatelem.

POZVÁNKY, AKCE

28. 11. 2019 - 30. 12. 2019

VÁNOČNÍ VÝSTAVA BETLÉMŮ

Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci

Představí se sbírka betlémů muzea a soukromá sbírka Víta Svorníka z Holedečku. Budou ukázány betlémy vyrobené z různých materiálů, např. cínu, včelího vosku, mýdla, dřeva, papíru, keramiky, kukuřičného šustí, sádry, skla, slámy, perníkového těsta a dalších materiálů.

5. 2. 2020

MODROZELENÁ INFRASTRUKTURA...

ANEB VIZE, TECHNICKÁ ŘEŠENÍ A LEGISLATIVA NA MODRO-ZELENÉ TÉMA

Teplice

Cílem semináře je představit vizi modrozelené infrastruktury, technická řešení a konkrétní situace, ve kterých je můžeme využít. Co rozhoduje při uvažování klíčových manažerů, a jaká řešení podporuje nebo nepodporuje legislativa? Na jaké překážky můžeme narazit, a jak je můžeme překonat?

[Více informací](#)